

नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाण्डौ

(स्थानीय तह समन्वय शाखा)

पत्र सं.: - २०८०/८१

चलानी नं.: - १२२

मिति:- २०८०/०५/२४

विषय:- जानकारी सम्बन्धमा।

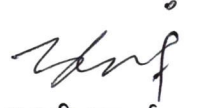
श्री स्थानीय तह (सबै)।

प्रस्तुत विषयमा श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको च.नं. २६६ मिति २०८०/०५/२२ को सामाजिक सुरक्षा कोषमा सूचीकरण सम्बन्धी पत्र र सोसाथ प्राप्त कागजातहरु आवश्यक जानकारीको लागि यसैसाथ पठाइएको व्यहोरा अनुरोध छ।

बोधार्थ:

श्री श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाण्डौ।

श्री सूचना तथा प्रविधि शाखा:- Website मा Upload गरिदिनुहुन।

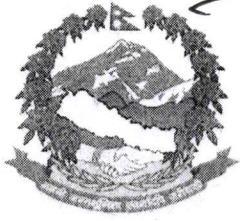

आयुषी भट्टराई
शाखा अधिकृत

सिंहदरबार, काठमाण्डौ फोन नं.-४२००५११/४२००३०४

ईमेल:- cmfomofd@gmail.com/local.level.coordination@mofaga.gov.np

वेबसाईट:- www.mofaga.gov.np

संघीय मा. म.

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
(प्रशासन शाखा)

प.सं.:- ०८०/८१

च.नं.:- प्र.-२६६६

सिंहदरबार, काठमाडौं
संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय नेपाल।
दर्ता नं.:- १०५४
दर्ता मिति:- २/२४ मिति:- २०८०/०५/२२

श्री संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं।

विषय:- सामाजिक सुरक्षा कोषमा सूचीकरण सम्बन्धमा।

प्रस्तुत विषयमा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ र श्रम ऐन, २०७४ को व्यवस्था बमोजिम औपचारिक क्षेत्रका सबै प्रतिष्ठानहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा अनिवार्य सूचीकृत भई आफूसँग आवद्ध रहेका सबै श्रमिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा सूचीकरण गराउनका लागि मिति २०७५ कार्तिक २६ गतेको नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन भएको र श्रम ऐन, २०७४ को दफा ५२ र ५३ मा रोजगारदातले प्रत्येक श्रमिकको केही रकम सञ्चय कोष तथा उपदान बापत जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था भएतापनि हालसम्म पनि श्रमिकहरूको सूचीकरण नगरिएको वा श्रमिकको योगदान रकम कोषमा जम्मा नभएको लगायतका गुनासाहरू सामाजिक सुरक्षा कोषमा प्राप्त भएको हुँदा प्रस्तुत सन्दर्भमा तहाँ मन्त्रालय मार्फत सबै स्थानीय तह स्थित कार्यालयहरूमा सबै प्रतिष्ठानहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा सूचीकरण गराउनका लागि समन्वय एवं परिपत्र गरी सहयोग गरिदिनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ। साथै, मिति २०७५ कार्तिक २६ गतेको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन भएको सूचना यसै पत्रसाथ संलग्न गरिएको छ।

श्री (लगायत)
तह संरक्षण शाखा
दिनेश ढकाल

(दिनेश ढकाल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको सूचना

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ को दफा १९ बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोष सञ्चालक समितिको सिफारिसमा देहायको क्षेत्रका रोजगारदाताले देहायको मितिले तीन महिनाभित्र सामाजिक सुरक्षा कोषमा सूचीकृत हुनको लागि सामाजिक सुरक्षा कोषले तयार गरेको अनलाइन कम्प्युटर प्रणाली मार्फत निवेदन दिनु पर्ने निर्णय गरेकोले यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ :-

- (क) काठमाडौं उपत्यका भित्रका रोजगारदाता र सबै श्रमिक आपूर्तिकर्ताले संवत् २०७५ मंसिर ६ गतेको मितिले,
- (ख) काठमाडौं उपत्यका बाहेक प्रदेश नं. ३ को अन्य स्थानका रोजगारदाताले संवत् २०७५ मंसिर १५ गतेको मितिले,
- (ग) प्रदेश नं. १ का रोजगारदाताले संवत् २०७५ पुस १ गतेको मितिले,
- (घ) प्रदेश नं. २ का रोजगारदाताले संवत् २०७५ पुस १५ गतेको मितिले,
- (ङ) गण्डकी प्रदेश र प्रदेश नं. ५ का रोजगारदाताले संवत् २०७५ माघ १ गतेको मितिले,
- (च) कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका रोजगारदाताले संवत् २०७५ माघ १५ गतेको मितिले ।

द्रष्टव्य : माथि उल्लेख भए बमोजिम रोजगारदाता सूचीकरण भएको मितिले तीन महिना भित्र योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ को दफा २० बमोजिम रोजगारदाताले आफूले नियुक्त गरेको वा रोजगार सम्बन्ध कायम गरेको व्यक्तिलाई सूचीकरण गराउनु पर्नेछ ।

आज्ञाले
रामप्रसाद घिमिरे
नि. सचिव

श्रम ऐन, २०७४

प्रमाणीकरण तथा प्रकाशित मिति

२०७४/५/१९

संशोधन गर्ने ऐन

केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७५

२०७५/११/१९

सम्बत् २०७४ सालको ऐन नं. १४

प्रस्तावना : श्रमिकको हक, हित तथा सुविधाको व्यवस्था गर्न, श्रमिक र रोजगारदाताको अधिकार तथा कर्तव्यको स्पष्ट व्यवस्था गरी असल श्रम सम्बन्धको विकास गर्न, श्रम शोषणका सबै अवस्थालाई अन्त्य गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्न श्रम सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिमको व्यवस्थापिका-संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस ऐनको नाम "श्रम ऐन, २०७४" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "आधारभूत पारिश्रमिक" भन्नाले रोजगारी बापत श्रमिकले पाउने आधारभूत पारिश्रमिक सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले रोजगार अवधि एक वर्षको पुगेपछि हुने पारिश्रमिक बृद्धिको रकम समेतलाई जनाउँछ ।

(ख) "कार्यकारी प्रमुख" भन्नाले प्रतिष्ठानको काम कारबाहीका सम्बन्धमा अन्तिम जिम्मेवारी वहन गर्ने व्यक्ति सम्भन्धनु पर्छ ।

(ग) "कार्यस्थल" भन्नाले श्रमिकले काम गर्ने स्थान वा ठाउँ सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले कामको सिलसिलामा श्रमिक रहनु पर्ने वा जानु पर्ने स्थान वा अवस्था समेतलाई जनाउँछ ।

(घ) "कार्यालय" भन्नाले ⇔ श्रम तथा रोजगार कार्यालय सम्भन्धनु पर्छ ।

☞ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

- (क) कानूनद्वारा निर्धारण भएकोमा सोही बमोजिम,
- (ख) नियामक निकायले निर्धारण गरेकोमा सोही बमोजिम,
- (ग) खण्ड (क) वा (ख) बमोजिम निर्धारण नभएकोमा रोजगार सम्भौतामा उल्लेख भए बमोजिम, र
- (घ) खण्ड (क), (ख) र (ग) मा लेखिए बमोजिम निर्धारण नभएकोमा नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष बमोजिम ।

५१. बिदा अधिकार होइन : (१) यस परिच्छेद बमोजिम श्रमिकले पाउने बिरामी बिदा, किरिया बिदा, प्रसूति बिदा बाहेकका अन्य बिदाहरु सहुलियत मात्र हुन र अधिकारको रूपमा दाबी गर्न पाइने छैन ।

(२) श्रमिकले माग गरेको उपदफा (१) मा उल्लिखित बिदा बाहेकका अन्य बिदा रोजगारदाताले कार्यस्थलको कामको आवश्यकता अनुसार कारण जनाई अस्वीकृत गर्न, स्थगित गर्न, कट्टा गर्न वा स्वीकृत भएको बिदाको समय परिवर्तन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - १०

सञ्चय कोष, उपदान तथा बिमा सम्बन्धी व्यवस्था

५२. सञ्चय कोष रकम जम्मा गर्नु पर्ने : (१) रोजगारदाताले प्रत्येक श्रमिकको आधारभूत पारिश्रमिकबाट दश प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकममा शतप्रतिशत रकम थप गरी सञ्चय कोष बापतको रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको रकम रोजगारदाताले सम्बन्धित श्रमिकले काम प्रारम्भ गरेको दिनदेखि नै लागू हुने गरी निजको नाममा सामाजिक सुरक्षा कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा त्यस्तो सञ्चय कोषको रकम रोजगारदाताले तोकिए बमोजिम हुने गरी जम्मा गर्नु पर्नेछ :-

- (क) सामाजिक सुरक्षा कोष स्थापना भई सञ्चालनमा नआएसम्म, वा
- (ख) सम्बन्धित रोजगारदाताको हकमा सामाजिक सुरक्षा कोष सम्बन्धी कानून लागू नभएसम्म ।

(४) यो ऐन प्रारम्भ हुनुअघि सञ्चय कोष रकम जम्मा नहुने श्रमिकको हकमा रोजगारदाताले यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिदेखि सञ्चय कोष रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(५) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित अवकाश कोष वा त्यस्तै अन्य कुनै कोषमा सञ्चित वा रोजगारदाताको जिम्मामा रहेको सञ्चय कोष बापतको रकम यो ऐन प्रारम्भ भएपछि तोकिए बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषमा हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सञ्चय कोष बापतको रकम कुनै कारणले उपदफा (२) वा (३) बमोजिम जम्मा गर्न नसकिने भएमा रोजगारदाताले त्यस्तो श्रमिकको आधारभूत पारिश्रमिकको दश प्रतिशत रकम थप गरी भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

५३. उपदान पाउने : (१) रोजगारदाताले प्रत्येक श्रमिकको आधारभूत पारिश्रमिकको आठ दशमलव तेत्तीस प्रतिशत बराबरको रकम प्रत्येक महिना उपदान बापत जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको रकम रोजगारदाताले सम्बन्धित श्रमिकले काम शुरु गरेको दिनदेखि नै लागू हुने गरी निजको नाममा सामाजिक सुरक्षा कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा त्यस्तो उपदानको रकम रोजगारदाताले तोकिए बमोजिम हुने गरी जम्मा गर्नु पर्नेछ :-

(क) सामाजिक सुरक्षा कोष स्थापना भई सञ्चालनमा नआएसम्म, वा

(ख) सम्बन्धित रोजगारदाताको हकमा सामाजिक सुरक्षा कोष सम्बन्धी कानून लागू नभएसम्म ।

(४) यो ऐन प्रारम्भ हुनुअघि उपदान दिनु नपर्ने श्रमिकको हकमा रोजगारदाताले यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिदेखि उपदफा (१) बमोजिमको उपदान दिनु पर्नेछ ।

(५) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कानून बमोजिम स्थापित अवकाश कोष वा त्यस्तै अन्य कुनै कोषमा सञ्चित वा रोजगारदाताको जिम्मामा रहेको उपदान बापतको रकम यो ऐन प्रारम्भ भएपछि तोकिए बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषमा हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदान बापतको रकम कुनै कारणले उपदफा (२) वा (३) बमोजिम जम्मा गर्न नसकिने भएमा रोजगारदाताले त्यस्तो श्रमिकको आधारभूत पारिश्रमिकको आठ दशमलव तेत्तीस प्रतिशत रकम थप गरी श्रमिकलाई भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

७(७)

५४. औषधि उपचार बीमा गराउनु पर्ने : (१) रोजगारदाताले प्रत्येक श्रमिकको कम्तीमा वार्षिक एक लाख रुपैयाँ बराबरको औषधि उपचार बीमा गराउनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको बीमा गर्दा लाग्ने बीमा शुल्क रोजगारदाताले र श्रमिकले आधाआधा व्यहोर्नु पर्नेछ ।
५५. दुर्घटना बीमा गराउनु पर्ने : (१) रोजगारदाताले प्रत्येक श्रमिकको जुनसुकै प्रकारको दुर्घटनालाई समेट्ने गरी कम्तीमा सात लाख रुपैयाँ बराबरको दुर्घटना बीमा गराउनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको बीमाको सम्पूर्ण प्रिमियम रकम रोजगारदाताले व्यहोर्नु पर्नेछ ।
- (३) दुर्घटनाबाट कुनै श्रमिकको मृत्यु भएमा वा शारीरिक वा मानसिक रूपले पूर्ण असक्षम भएमा निजले उपदफा (१) बमोजिमको बीमा रकमको शतप्रतिशत रकम त्यस्तो श्रमिक वा निजको प्रचलित कानून बमोजिमको हकवालाले क्षतिपूर्ति बापत पाउनेछ ।
- (४) दुर्घटना भई अङ्गभङ्ग वा असक्षम भएकोमा तोकिए बमोजिम असक्षमताको प्रतिशतको आधारमा क्षतिपूर्ति पाउनेछ ।
५६. रोजगारदाताले रकम भुक्तानी गर्नु पर्ने : रोजगारदाताले यस परिच्छेद बमोजिमको बीमा नगरेको वा बीमा गर्दा कुनै लापरबाही वा त्रुटि गरेको कारणबाट श्रमिकले वा निजको आश्रित हकवालाले बीमा रकम प्राप्त गर्न नसकेमा सो बीमा बराबरको रकम रोजगारदाताले त्यस्तो श्रमिक वा आश्रित हकवालालाई भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।
५७. सामाजिक सुरक्षा योजना बमोजिम हुने : सामाजिक सुरक्षा कोष सम्बन्धी कानून बमोजिम सञ्चय कोष, उपदान, औषधि उपचार बीमा समेत सुविधा पाउने गरी सामाजिक सुरक्षा योजनामा योगदान गर्ने रोजगारदाता वा श्रमिकले योगदान गरेको हदसम्म यस परिच्छेद बमोजिम थप योगदान वा बीमा गर्नु पर्ने छैन ।